

Tallinna rohe-ja elamualade transektloendused 2021. aastal

Värvushälbega muustrastas Kadrioru pargis 2021. a mais. Foto: Tarvo Valker

Koostaja: Tarvo Valker

Birding Haapsalu

2021

SISUKORD

Sissejuhatus	3
Materjal ja metoodika	3
Tulemused ja arutelu	4
<i>Elamualade linnustik</i>	4
<i>Rohealade linnustik</i>	8
Soovitused	13

SISSEJUHATUS

2021. aasta kevadel viidi Tallinna Keskkonnaameti tellimusel Tallinnas läbi haudelinnustiku transektloendused. Transektloendused toimusid kuuel rohealal ja neljal elamualal paikneval transektil, mida läbiti aprillist juunini kolmel korral. Sealjuures neljal rohealal ja kolmel elamualal oli tegu 2009-2010. a läbi viidud inventuuri kordusloendustega.

2021. aasta välitööd viis läbi ornitoloog Tarvo Valker. Kõikide loendusradade vaatlustulemused on eraldi iga loenduse kohta sisestatud andmehaldusportaali Plutof (eElurikkus). Aruande juurde kuuluvad lisadena – transektide paiknemine ja kaitsealuste linnuliikide levikuandmed Mapinfo kihina. Samuti kuulub aruande juurde tabelina info vaatlusaegade ja haudelindude arvukuse (pesitsevate paaride arv ja asustustihedus p/km²) kohta.

MATERJAL JA METOODIKA

Haudelindude arvukuse ja asustustiheduse väljaselgitamiseks kasutati joontakseerimise meetodit. Enne loenduste läbiviimist tutvuti Tellija poolt kindlaksmääratud transektidega ja kooskõlastati uute loendustransektide marsruudid.

Loendused viidi läbi sademeteta ja tuulevaiksetel või nõrga tuulega varahommikul. Loendustega alustati pool tundi pärast päikesetõusu, sest varahommikul on lindude laulmisaktiivsus kõige suurem ja samuti on siis segavat liiklusrumürat vähem.

Transektloenduste põhiriba oli laiusega 25 meetrit, mida arvestati ka haudelindude asustustiheduse arvutamisel. Lisaks pandi kirja ka kõik transekti telgjoonest 25-50m kaugusel tegutsenud linnud. Kaugemal kui 50 meetri kaugusel pesitsenud liikide vaatlusi arvestati vaid juhul, kui need eelmainitud loendusribades puudusid.

Kõigil transektidel viidi läbi kolm loendust – üks aprillis, üks mais ja kolmas juunis. Kolmekordne loendus võimaldab paremini eristada läbirändel laulvaid linde. Samuti aitab pikem loendusperiood saada arvukusest täpsemat ülevaadet nii varakevadiste pesitsejate kui ka alles hiliskevadel pesitsema asuvate kaugrändurite kohta. Pesitsusterritooriumiks loeti vähemalt kahel loendusel lähestikku sattunud vaatluste kobar.

Eelkirjeldatud loendusmetoodikat kasutati ka 2009. ja 2010. a Tallinna elamu- ja rohealade haudelinnustiku loendustel, mis võimaldab tulemusi omavahel võrrelda.

Loendustel kasutati abivahendina binoklit (10x suurendus). Välitööd viis läbi ornitoloog Tarvo Valker.

TULEMUSED JA ARUTELU

Elamualade linnustik

Loendused viidi läbi neljal elamualal. Kolme loendustransekti puhul oli tegu püsitranssektidega, kus sama meetodika alusel toimusid loendused ka 2010. aastal. Esmakordselt loendati linde Nõmme elamurajoonis asuval loendustransektil.

Elamualade transektide pikkus varieerus 3,23 kilomeetrist (Laki-Mustjõe) 3,86 kilomeetrini (Kakumäe).

Elamualade neljal loendustransektil registreeriti kokku 48 haudelinnuliiki, mis on sarnane 2010. a seire tulemustega (49 liiki). Kuigi liikide üldarv jäi võrreldes 2010. aastaga peaaegu samaks, siis mitmed 2010. a elamualadel esinenud haudelinnud puudusid seekordsel loendusel täielikult. Näiteks ei leitud 2021. a inventuuri käigus elamute uuringualadel pesitsemast künnivarest, hakki, suitsupääsukest, põhjatihast, metskiuru, kägu ega pasknääri. Viimase kolme puhul on elamualadel tegu juhuslike ja vähearvukate pesitsejatega, kelle ebaregulaarne esinemine on üsna ootuspärane. Künnivarese puudumine on tingitud sellest, et tegu on kolooniatena pesitseva linnuliigina ja transektide lähedusse ei jää ühtegi selle liigi pesitsuskolooniat. Haki ja suitsupääsukese puudumine elamualade transektidel on üsna ootamatu.

Samal ajal leiti 2010. a loendustel puudunud lindudest pesitsemast ristpart, räästapääsuke, võsaraat, käblik, põialpoiss, tutt-tihane, koldvint ja siisike. Kõik liigid olid siiski vähearvukad ja enamik neist esines vaid ühel-kahel loendusosal.

Kõige liigirohkimateks olid võrdselt 35 liigiga Kakumäe ja Laki-Mustjõe. Kakumäe liigirohkust soodustab kindlasti nii suur metsasus kui mere vahetu lähedus. Laki-Mustjõe liigirikkuse põhjuseks on loendustransekti kulgemine läbi väga eriilmelise maastiku läbides nii Laki tööstusrajooni kui Mustjõe aedlinna. Liigirohkuselt järgnes neile Nõmme (29), kus on peamiselt väikeelamud ja nende ümbruses palju suuri puid. Kõige liigivaesem oli ootuspäraselt taaskord kesklinna lähedal asuv Kassisaba (26 liiki). Antud piirkond on tegelikkuses veelgi liigivaesem, sest suur osa liikidest esinesid transektil üksnes seetõttu, et see läbis linnurohkemat Hirveparki.

Haudepaaride asustustihedus oli kõige suurem Kakumäel ($1046,6 \text{ p/km}^2$) ja kõige väiksem Kassisaba transektil ($784,5 \text{ p/km}^2$).

Kui 2010. a loendustel oli elamualadel arvukaimaks haudelinnuks koduvarblane, siis 2021. a oli esikoha hõivanud muustrastas ($103,8 \text{ p/km}^2$). Selle muutuse põhjuseid on mitmeid. Ühelt poolt on muustrasta arvukus tõusnud ja samal ajal koduvarblaste arvukus langenud. Samas on tulemustele mõju

avaldanud ka see, et 2010. a loendustulemuste põhjal koduvarblaste poolt kõige tihedamalt asustatud piirkonda (Mustamäe-Kristiine) 2021. a loendused ei katnud, 2010. aastal ei tehtud loendusi seevastu muusträstaste poolt tihedalt asustatud Nõmme aedlinnas. Viie kõrgema asustustiheduse linnuliigi hulka kuulusid 2021. aastal veel rasvatihane (78,2 p/km²), koduvarblane (64,0 p/km²), põldvarblane (61,1 p/km²) ja sinitihane (52,6 p/km²).

2010. aastal elamualade 10 arvukaima haudelinnu hulka kuulunud liikidest kuulub jätkuvalt esikümnesse seitse liiki: muusträsta, rasvatihane, koduvarblane, metsvint, kuldnokk, piiritaja ja hallvares. Kümne arvukaima haudelinnu hulka ei kuulunud 2021. aastal enam kodutuvi, hõbekajakas ja rohevint.

Kümne arvukaima liigi hulka kuuluvad nüüd põldvarblane (4.), sinitihane (5.) ja hallrästa (6.). Eelmainitud kolme linnuliigi asustustihedus oli 2021. aasta loendusel 40-70% kõrgem kui 2010. a (tabel 1).

Tabel 1. Kümne arvukaima Tallinna elamualade haudelinnu asustustihedus 2021. a ja selle muutused 2010-2021.

Linnuliik	Keskmine asustustihedus (p/km ²)	Kakumäe	Laki-Mustjõe	Kassisaba	Nõmme	Arvukuse muutus püsitranssektidel
Musträsta	103,8	124,3	86,7	77,3	125,0	+43%
Rasvatihane	78,2	82,9	61,9	66,3	101,2	-16%
Koduvarblane	64,0	0	43,3	176,8	35,7	-20%
Põldvarblane	61,1	108,8	99,1	27,6	11,9	+41%
Sinitihane	52,6	46,6	49,5	44,2	71,4	+70%
Hallrästa	51,2	46,6	37,1	66,4	53,6	+60%
Metsvint	48,3	77,7	12,4	44,2	53,6	-44%
Kuldnokk	37,0	67,4	55,7	16,6	5,9	-30%
Hallvares	35,5	41,4	37,1	27,6	35,7	-40%
Piiritaja	25,6	20,7	49,5	33,1	0,0	-7%

2021. a loendusel kümne arvukaima haudelinnu arvukuse muutused püsitranssektidel on olnud väga erinevad. Tugevalt on tõusnud nelja liigi arvukus. Sinitihasel on arvukus suurenenud 70%, hallrästal 60%, muusträstal 43% ja põldvarblasel 41%. Stabiilse või väikese langustrendiga haudelinnuliike on kaks – piiritaja (arvukus langenud 7%) ja rasvatihane (arvukuse langus 16%). Selge langustendiga on samuti neli haudelinnuliiki – metsvindi arvukus on langenud 44%, hallvaresel 40%, kuldnokal 30%

ja koduvarblasel 20%.

Väga tähelepanuväärne on kindlasti sinitihaste ja hallrästaste arvukuse tõus. Samuti on väga selgelt tõusnud muusträstaste arvukus (kolme püsitranskti põhjal on arvukus tõusnud 10 aastaga 43%). Laki-Mustjõe transektil on muusträstaste arvukus tõusnud koguni kolm korda ja Kakumäe loendusalal 2,5x. Seevastu kesklinna lähistel - Kassisaba loendusalal on arvukus püsinud stabiilsena. Tõenäoliselt on kesklinnas arvukuse tõusu pidurdanud sobivate pesitsuskohtade nappus. Muusträstaste asustustihedus on kõige kõrgem peamiselt aedlinnas kulgevatel transektidel – Nõmmel 125 p/km² ja Kakumäel 124,3 p/km².

Viimase kümnendiga on Tallinna elamualadel selgelt suurenenud ka põldvarblaste arvukus, kelle arvukus on püsitransktidel tõusnud keskmiselt 41%. Laki-Mustjõe transektil on nende arvukus koguni kahekordistunud.

Vähemarvukatest lindudest on kõige rohkem elamualadel tõusnud kaelustuvi arvukus, kes on meie linnades arvukamalt pesitsema hakanud just viimase 10 aasta jooksul. Kui 2010. aastal pesitses kaelustuvi üksnes Kakumäe transektil ja oli sealgi esindatud vaid ühe haudepaariga, siis 2021. aastal leidis kaelustuvi pesitsusterritooriume eranditult kõigil elamupiirkondade loendusaladel. Ootuspäraselt oli nende arvukus kõrgeim suurema metsasusega Kakumäe (31,1 p/km²) ja Nõmme linnaosa (29,8 p/km²) transektidel. Kakumäel on kaelustuvi arvukus 10 aastaga kuuekordistunud. Kolme elamuala püsitranskti (Kakumäe, Laki-Mustjõe, Kassisaba) koguarvukust võrreldes on kaelustuvide arvukus neil loendusaladel koguni kümnekordistunud.

Langustrendi on kõige selgemini märgata hallvaresel ja metsvindil. Mõlema liigi arvukus oli vähemalt 40% madalam kui 2010. aastal. Mainitud langustrend võib viidata muutustele linnahaljastuses.

Selgelt on langenud koduvarblase arvukus, keda pesitses püsitransktidel viiendiku võrra vähem kui 2010. aastal. Tõenäoliselt on see tingitud peamiselt kahest asjaolust. Viimase 10 aasta vältel on paljud pesitsemiseks sobilikud elamud renoveeritud. Sellega on kadunud koduvarblasele pesitsusvõimalusi pakkuvad tühimikud eramute katuste all ja tuulekastides. Samuti on tühimikud kadunud renoveeritud korrusmajadel. Seetõttu on koduvarblastel linnas üha raskem sobilikke pesitsuskohti leida. Teise arvukuse languse trendina võib välja tuua põldvarblaste arvukuse tõusu. Kuna mõlemad liigid on sarnase elupaigavajadusega, siis kahandab see koduvarblase pesitsusvõimalusi veelgi. Üllatuslikult pole koduvarblase arvukus langenud kesklinna lähistel asuval Kassisaba transektil, mis on koduvarblaste olulisimaks pesitsusalaks.

Selget langustrendi võib täheldada ka kodutuvil, kelle asustustihedus oli püsitransktidel 27% võrra madalam kui 2010. aastal. Sealjuures kodutuvi poolt tihedamalt asustatud Kassisaba transektil on arvukus 10 aastaga langenud koguni 40%. See on tõenäoliselt tingitud puitmajade renoveerimisest ja

sellest tulenevalt liigile sobilike lahtiste pööningute nappusest. Samuti on kodutuvide arvukust ilmselt mõjutanud ka kanakulli tugev asurkond Tallinnas.

Langustrendis on kindlasti ka kuldnokkade arvukus. Püsitransektide põhjal on kuldnokkade arvukus langenud 30%. Sealjuures on eriti tugevalt langenud pesitsevate kuldnokkade arvukus Laki-Mustjõe transektil olles peaaegu poole (47%) madalam kui 2010. aastal.

Kakumäe transekt

Kakumäe oli üks kolmest elamualadel paiknenud püsitransektist. Kakumäe transekt kulgeb peamiselt rohkete puude ja hekkidega aedlinnas, mis pakub pesitsusvõimalusi väga paljudele värvuliste. Maastikuilmelt sarnaneb Kakumäe transekt suuresti Nõmme aedlinnaga, kuid on viimasega võrreldes veelgi suurema metsasusega.

Tänu sellele on tegu väga linnurohke elamualaga. Haudepaaride asustustihedus oli siin elamualadest selgelt kõige kõrgem (1046,6 p/km²). Samuti oli tegu liigirohkeima elamualaga (35 liiki).

Kakumäel eristub arvukuselt kaks selget dominantliiki, muustrastas (124,3 p/km²) ja põldvarblane (108,8 p/km²). Sealjuures osutus muustrasta arvukus 58% ja põldvarblaste arvukus 33% kõrgemaks kui 2010. aastal. Kolme varasema (2010. a loendusandmed) dominantliigi arvukused on püsinud stabiilsena (metsvint) või hoopiski langenud (rasvatihane, kuldnokk). Seejuures kuldnoka arvukus on selges langustrendis ka teistes Tallinna elamupiirkondades. Kakumäel on kuldnokkade arvukuse langus olnud siiski väiksem (7%) kui teistel elamualadel (keskmiselt 33%).

Väikesearvuliste pesitsejate seas on viimase kümnendi jooksul Kakumäel väga selgelt tõusnud pesitsevate kaelustuvide arvukus (31,1 p/km²) mis oli 2021. aastal koguni seitse korda kõrgem kui 2010. aastal.

Kakumäe piirkonna linnustikku iseloomustab veel mõnede tüüpiliste elamurajoonide lindude puudumine (koduvarblane) või nende väga madal arvukus (kodutuvi).

Nõmme linnaosa transekt

Nõmme linnaosa transekt läbis väikeelamute piirkonda. Sarnaselt Kakumäega on ka sellele piirkonnale iseloomulik suhteliselt suur metsasus.

Väga selgeks dominantliigiks oli Nõmmel muustrastas (125 p/km²). Arvukamateks liikideks olid veel rasvatihane (101,2 p/km²), sinitihane (71,4 p/km²) ning metsvint ja hallrästas (mõlemad 53,6 p/km²).

Kõrge oli transektil ka kaelustuvi arvukus ($29,8 \text{ p/km}^2$), kes on Tallinna aedlinnades muutunud üha arvukamaks pesitsejaks.

Mitmel pool mujal tavaliseks osutunud põldvarblane oli Nõmmel esindatud vaid 2 haudepaariga (asustustihedus $11,9 \text{ p/km}^2$). Ka koduvarblaste asustustihedus ($35,7 \text{ p/km}^2$) oli selgelt madalam kui mitmetel teistel elamualadel asunud loendustransektidel.

Nõmmelt leiti ainsa elamualana pesitsemast tutt-tihast (1 paar). Elamupiirkondades vähelevinud lindudest võib esile tuua veel suurnokk-vinti (2 paari), põialpoissi (2 paari) ja siisikest (1 paar).

Kassisaba transekt

Kassisaba transekti iseloomustab puitmajade rajoon. Ehkki paljud majad on viimase 10 aasta jooksul renoveeritud, siis mitmetele hoonetega seotud linnuliikidele leidub siin jätkuvalt rohkelt pesitsusvõimalusi.

Kassisaba transektil oli ülekaalukalt kõrgeima asustustihedusega haudelinnuks jätkuvalt koduvarblane ($176,8 \text{ p/km}^2$). Sealjuures on see ainsaks elamualaks, kus koduvarblase arvukus on koguni 20% tõusnud.

Dominantliikide hulka kuulusid veel muustrastas ($77,3 \text{ p/km}^2$), hallrastas ($66,3 \text{ p/km}^2$) ja rasvatihane ($66,3 \text{ p/km}^2$). Arvukuselt viiendale kohale jäid võrdselt kodutuvi, sinitihane ja metsvint ($44,2 \text{ p/km}^2$). Selgelt on Kassisaba transektil langenud kodutuvide arvukus. Tõenäoliselt ei leidu piirkonnas enam piisavalt lahtiste pööningutega elamuid, mis liigile pesitsusvõimalusi pakuvad.

Laki-Mustjõe transekt

Laki-Mustjõe transekt läbib kahte väga erinevat biotoopi – Laki tööstuspiirkonda ja Mustjõe aedlinna. Tänu maastikulisele mitmekesisusele oli ta koos Kakumäega 35 haudelinnuliigiga ka kõige liigirohkem elamualade loendustransekt.

Laki tööstuspiirkonnas pesitseb kõige arvukamalt põldvarblane ja muustrastas. Kui 2010. aastal oli transektil veel ülekaalukalt kõige arvukamaks haudelinnuks koduvarblane, siis nüüdseks ei kuulu liik isegi viie arvukama pesitseja hulka. Tõenäoliselt on selle põhjuseks sarnase ökoloogilise nišiga põldvarblase arvukuse tõus, mistõttu on koduvarblase asustustihedus piirkonnas langenud enam kui kolm korda.

Dominantliikideks osutusid põldvarblane (105 p/km^2), muustrastas ($99,1 \text{ p/km}^2$), rasvatihane ($68,1 \text{ p/km}^2$) ja kuldnokk ($61,9 \text{ p/km}^2$). Arvukamate liikide hulka mahtusid veel hallrastas, piiritaja ja sinitihane.

Oluliselt on tõusnud kaelustuvi arvukus, kes pesitseb hajusalt Mustjõe aedlinnas. Liigi asustustihedus transektil oli 18,6 p/km², kuid Mustjõe aedlinnas oli vastav näitaja koguni 65,9 p/km².

Kuna tegu on ainsa tööstusmaastikut läbiva loendusala, siis esines transektil koguni seitse linnuliiki, kes teistel elamualade loendusmarsruutidel puudusid.. Nii pesitsesid Laki-Mustjõe transektil naeru- ja kalakajakas, jõgitiir, ööbik, must-lepalind, aed-roolind ja koldvint. Eelmainitud liikidest pesitses Mustjõe aedlinnas üksnes aed-roolind. Kõik teised liigid pesitsesid just Laki tööstusrajoonis.

ROHEALADE LINNUSTIK

2021. aastal viidi rohealade linnustiku loendus läbi kuuel transektil, millest kaks asusid Kadrioru pargis ning üks loendusrada Järve metsas, Astangul, Pääsküla rabas ja Kloostrimetsas. Kahel viimati mainitud transektil (Pääsküla raba ja Kloostrimetsa) toimusid loendused esmakordselt. Ülejäänud transektidel toimusid haudelinnustiku loendused sama metoodika alusel ka 2009. aastal, mis võimaldab analüüsida neil aladel toimunud muutusi.

Rohealade üldisi tulemusi on siiski omavahel suhteliselt keeruline võrrelda, kuna 2009. aastal läbi viidud loendustega kaeti kümme roheala. Lisaks alade suuremale arvule (2021. a paiknes rohealadel 6 loendustransekti) oli varasemal loendusel esindatud ka mitmed biotoobid, mis seekordsetel loendusalaadel puudusid (eeskätt veekogud). Seepärast oli ka rohealadel registreeritud haudelinnuliikide üldarv (65 liiki) tunduvalt tagasihoidlikum kui 2010. aastal (107 liiki).

Kõigi rohealade loendustulemusi arvesse võttes oli ka 2021. aastal ülekaalukalt kõige arvukamaks pesitsejaks metsvint. Arvukamate liikide hulka kuulusid veel mitmed teisedki üldlevinud puistuvärvulised – mets-lehelind, punarind, rasvatihane ja salu-lehelind.

Liigirohkuselt olid küllaltki võrdsed kolm loendusala – Pääsküla (36 liiki), Astangu (35) ja Kadrioru pargi idapoolne osa ehk Kuristiku transekt (35). Siinkohal tuleb arvesse võtta, et Pääskülas toimus ka ühekordne ööloendus, mistõttu leiti siit ka metskurvitsa ja öösorri pesitsusterritooriumid. Selgelt kõige liigivaesemaks loendusala (20 liiki) oli Kadrioru pargi läänepoolne osa. See on suuresti põhjustatud Reidi tee ehitusega kaasnenud kõrghaljastuse vähenemisest, mistõttu on alalt kadunud mitmed seal varem pesitsenud puistuvärvulised (eriti põõsalinnud).

Nagu ka 2009. aasta loendusel oli haudelindude üldine asustustihedus kõige suurem Kadrioru pargi idapoolses osas (1106,1 p/km²). Rohealadest väikseima asustustihedusega olid Astangu (698,7 p/km²) ja Pääsküla (698,2 p/km²). Astangu transekt läbib avamaastikku, kus lindude asustustihedus on madalam kui puistutes. Pääskülas on väiksem asustustihedus tingitud linnuvaesest puisrabast.

Võrreldes elamualadega on rohealadel arvukaimate haudelindude arvukuses muutusi vähem toimunud. Selget arvukuse langust ei täheldatud ühegi arvukama haudelinnu puhul. Stabiilse arvukusega liikideks võib lugeda rasvatihast (arvukuse langus 6%) ja metsvinti (langus 8%). Pesitsusaegses arvukuses võib rohealadel täheldada väikest tõusutrendi mets-lehelinnul (15%) ja muusträstal (16%). Mõõdukalt on tõusnud hallrästa arvukus (21%). Oluliselt on tõusnud arvukus sinitihasel (35%), väike-lehelinnul (53%), salu-lehelinnul (69%) ja punarinnal (60%). Väikesearvuliste pesitsejate seas on rohealadel märkimisväärselt tõusnud kaelustuvi arvukus (arvukuse tõus 70%) ja langenud on must-kärbsenäpi pesitsusaegne arvukus (langus 55%).

Tabel 1. Üheksa arvukaima Tallinna rohealade haudelinnu asustustihedus 2021. a ja selle muutused 2009-2021.

Linnuliik	Keskmine asustustihedus (p/km ²)	Astangu	Järve	Kadriorg	Kuristiku	Kloostrimetsa	Pääsküla	Arvukuse muutus püsitrans ektidel
Metsvint	98,9	64,1	170,4	116,8	128,3	99,6	50,9	-8.%
Punarind	79,7	96,2	134,5	14,6	21,4	72,4		+60%
Salu-lehelind	51,7	32,1	143,5	0,0	21,4	27,1	65,5	+69%
Rasvatihane	50,2	38,5	44,8	29,2	96,3	63,3	36,4	-6.%
Musträstas	50,2	32,1	26,9	43,8	74,9	72,4	58,2	+16%
Mets-lehelind	47,2	38,5	72,4	0,0	0,0	90,5	80,0	+15%
Hallrästas	42,8	0,0	0,0	146,0	203,2	0,0	0,0	+21%
Väike-lehelind	20,7	19,2	9	0,0	32,1	9,1	43,6	+53%
Sinitihane	20,7	19,2	9,0	43,8	32,1	27,2	7,3	+35%

Pääsküla raba

Pääsküla raba transektile jääb eelkõige hõre männik ning puisraba. Mitmel pool leidub teises rindes ka lehtpuid. Kuna tegu oli ainsa rabamaastikut hõlmava loendusrajaga, siis leiti loendustransektilt mitmeid linnuliike, kes teistel rohealadel ei esinenud (sookurg, teder, musträhn, laanepüü). Samuti oli Pääsküla loendustranekt kõige liigirohkem – siin registreeriti pesitsejatena 36 haudelinnuliiki. Pääsküla raba loendusosalal esines viis võrreldava arvukusega dominantliiki. Nendeks olid muusträstas

(9p), punarind (8p), metsvint (8p), salu-lehelind (9p), mets-lehelind (8p).

Pääsküla raba loendusalt leiti 7 kaitsealust haudelinnuliiki – sookurg, laanepüü, teder, musträhn, öösorr, nõmmelõoke ja väike-kärbsenäpp.

Järve mets

Järve metsa loendustransect kulgeb valdavalt hõredas männikus, kus paiguti leidub ka tihedamat alusrinnet ja vanu surnud puid. Siiski on tegu küllatki liigivaese loendusala – 2021. a loendusel registreeriti 25 haudelinnuliiki. Haudepaaride asustustihedus on seevastu suurenenud – seekordse loenduse põhjal oli see 914,8 p/km². See on kolmandiku võrra kõrgem kui 2009. aastal.

Järve metsas esines kolm väga selget ja küllatki võrdse arvukusega dominantliiki. Kõige arvukamaks pesitsejaks oli metsvint (170,4 p/km²), kellele järgnesid salu-lehelind (143,5 p/km²) ja punarind (134,5 p/km²). Tähelepanuväärselt kõrge on Järve metsas ka mets-lehelinnu asustustihedus (80,7 p/km²). Sealjuures oli liigi arvukus peaaegu kaks korda kõrgem kui 2009. a.

Kaitsealustest linnuliikidest pesitsesid 2021. aastal Järve metsas II kaitsekategooriasse kuuluv kanakull ja III kaitsekategooria hulka arvatud nõmmelõoke, väike-kirjurähn ning väike-kärbsenäpp. Kanakulli pesitsemist kahtlustati vaatlusel ka 2009. a loendusel, kuid asustatud pesa õnnestus siit leida siiski alles 2013. aastal (A. Tuule suul. andmed).

Kadrioru park E ehk Kuristiku transect

Kadrioru pargi idapoolne osa ehk nn. Kuristiku loendustransect oli 2021. a seiretulemuste põhjal 35 haudelinnuliigiga kõige liigirohkemate vaatlusala seas. Lisaks pesitses siin mitmeid kaitsekorralduslikult olulisi linnuliike. 2021. aastal leiti Kuristiku loendusalt pesitsemast kolm kaitsealust linnuliiki – rukkirääk, kodukakk ja koldvint. Sealjuures kahte liiki – kodukakku ja rukkirääku leiti pesitsemast üksnes Kadrioru pargist.

Kadrioru pargi linnurohkus võrreldes teiste rohealadega tuleb eriti hästi välja, kui võrrelda erinevate loendusala haudepaaride asustustihedust. Kuristiku transectil oli keskmine asustustihedus koguni 1101,6 p/km² olles sarnaselt 2009. aastaga ülekaalukalt kõige linnurohkem loendusala. Haudepaaride üldine asustustihedus oli sealjuures 12% suurem kui 2009. aastal.

Kadrioru pargi idapoolse osa linnustik pole viimase 10 aasta jooksul oluliselt muutunud. Selgeks dominantliigiks on jätkuvalt hallrastas, kelle arvukus asustustihedus (203,2 p/km²) on püsinud stabiilsena. Muutusi pole märgata ka teise dominantliigi – metsvindi arvukuses (128,3 p/km²).

Ainsa väga selge muutusena võib esile tuua kaelustuvi arvukuse tõusu, mis on suurenenud ühelt haudepaarilt (2009) kolmele paarile. Kadrioru pargis on viimase 10 aastaga 30% võrra tõusnud veel ka muusträstaste arvukus (74,9 p/km²).

Kadrioru park W ehk Reidi tee transekt

Kadrioru pargi läänepoolse osa transekt läbib muuhulgas ka Reidi teed, kus toimusid 2019. aastal ulatuslikud ümberehitused. Selle tulemusena on antud roheala ka märgatavalt muutunud, sest ümberehituse käigus võeti maha hulgaliselt vanu puid. Asendatud puud on alles väga noored ja ei paku lindudele pesitsusvõimalusi. '

Vaatluslal pesitses 2021. aastal 20 linnuliiki. Selle näitaja poolest on tegu ka kõige liigivaesema rohealade loendustransektiga. Liikide üldarv on ka kahe liigi võrra vähenenud – 2009. aastal pesitses samas 22 liiki.

Oluliseks muutuseks on põõsalindude kadumine antud Kadrioru pargi läänepoolselt uurimisalalt. 2009. aastal pesitses vaatlusalal esindatud 4 liiki põõsalinde.

Jätkuvalt on Kadrioru pargi läänepoolsel vaatlusalal kaks selget dominantliiki, kelleks on hallrästas (146 p/km²) ja metsvint (116.8 p/km²). Tähelepanuväärne on sealjuures hallrästaste arvukuse kahekordistumine ja seda vaatamata sobivate pesitsuskohtade vähenemisele. Metsvintide arvukus on püsinud suuresti stabiilsena (arvukuse tõus 10%). 2009. a kolmandaks dominantliigiks olnud kaelushakk 2021. a loendusel sootuks puudus. Samuti ei pesitsenud 2021. aastal loenduslal 2009. aastal arvukuselt neljandal kohal olnud must-kärbsenäpp.

Pesitsusvõimalusi kahandavatele muutustele vaatamata on ka siin arvukamaks muutunud kaelustuvi, kelle arvukus on tõusnud ühelt haudepaarilt viiele.

Astangu

Astangu loendusala on väga mitmekesiste biotoopidega roheala. Loendustransekt läbib kohati üleujutatud lehtmetsa, pangapealset rohumaad ning vanade kuuskedega segametsa. Eriilmelise maastiku tõttu oli see liigirohkuse (35 liiki) poolest ka üks mitmekesisem roheala Tallinnas. Kuna Astangu loenduslale jäi ka hõredama pesitsustihedusega avamaastikku, siis oligi antud transekt kõige väiksema asustustihedusega rohealaks. Keskmine haudepaaride asustustihedus transektil oli 698,7 p/km². Seejuures oli lindude üldine asustustihedus ka viiendiku võrra väiksem kui 2009. aastal. 2009. aasta seire põhjal olid Astangul selgeks dominantliigiks metsvint, punarind ja rasvatihane ning

arvukamate liikide hulka kuulus veel ka mets-lehelind.

2021. aasta loendustulemuste põhjal olid kõige arvukamad haudelinnud suuresti samad – punarind ($96,2 \text{ p/km}^2$), metsvint ($64,1 \text{ p/km}^2$) ja mets-lehelind ($57,7 \text{ p/km}^2$).

Ehkki Astangul leidub veel palju vanade kuuskedega vanu metsi, siis üllatuslikult pesitses neis ainsa kaitsealuse linnuliigina väike-kärbsenäpp.

Kloostrimetsa

Kloostrimetsas toimusid 2021. aasta kevadel loendused esmakordselt. Loendusala kulgeb küll võrdlemisi ühetaolises ja liigivaeses biotoobis – männimetsas. Kaitsealustest linnuliikidest pesitsesid Kloostrimetsas õõnetuvi, öösorr ja väike-kärbsenäpp. Sealjuures õõnetuvi esines ainsana Kloostrimetsas. Liikide üldarvu poolest oli tegu siiski liigivaese alaga (27 liiki).

SOOVITUSED

Tallinna haudelinnustiku seirega tuleks kindlasti jätkata ka tulevikus. Ideaalis võiksid loendused toimuda iga 5 aasta järel, kuid linnustiku muutuste jälgimiseks ja järelduste tegemiseks ei tohiks seiresamm olla pikem kui 10 aastat. Samuti peaks seires olema esindatud mõni korrusmajade vahel kulgev loendusala (nt. Õismäe või Mustamäe piirkonnas), sest selliste hoonetega on seotud linnuliike, kelle kohta koguneb teistelt loendusalaadelt analüüsiks ebapiisav valim. Näiteks võimaldaks selline loendustransect jälgida piiritaja ja räästapääsukese arvukuse muutumist. Kuna Nõukogude perioodil ehitatud korrusmaju on viimastel aastatel hakatud renoveerima, siis avaldab see kindlasti mõju ka eelmainitud liikidele.

LISA 1. Transektide paiknemine.

Rohealade transektid

1. Pääsküla raba

2. Järve

3. Kadrioru park W

4. Kadrioru park E ehk Kuristiku

5. Astangu

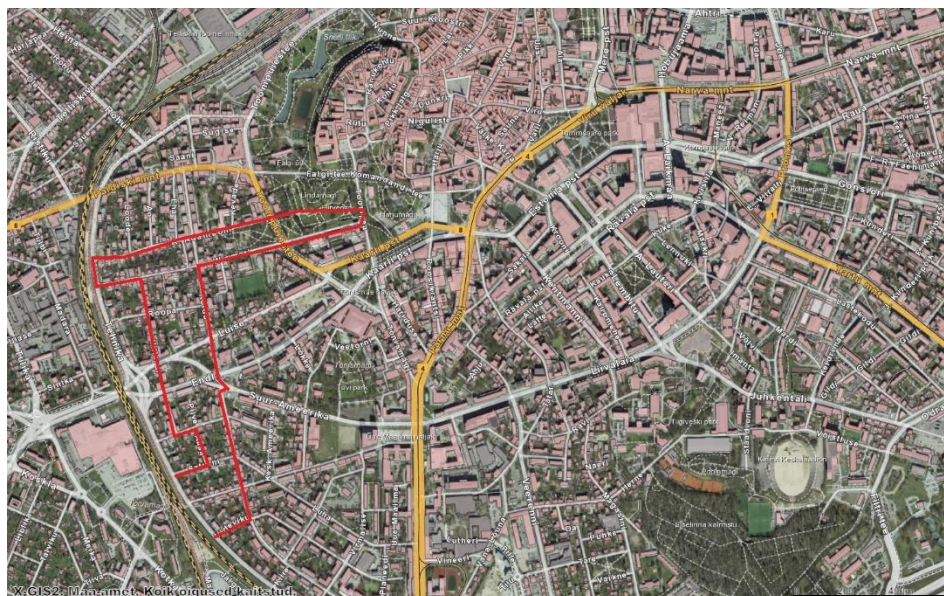

7. Kloostrimetsa

2. Kakumäe

3. Kassisaba

4. Laki-Mustjõe

